

Pakkausmurros vaikuttaa myös pienten elintarvikeyritysten arkeen – SEAMK tukee muutosta

27.8.2026

Pakkausjätteen määrä EU:ssa on kasvanut viime vuosina kierrätysastetta nopeammin. Se on lisännyt tarvetta löytää uusia toimenpiteitä pakkausjätteen vähentämiseksi (Eurooppa-neuvosto, 2024). EU:n uusi pakkaus- ja pakkausjäteasetus PPWR (Packaging and Packaging Waste Regulation) muuttaa tulevina vuosina sitä, millaisia pakkauksia markkinoille voidaan saattaa, miten pakkausten kierrätettävyys osoitetaan ja kuka toimitusketjussa vastaa pakkausten kierrätettävyydestä. PPWR on tullut voimaan helmikuussa 2025 ja sen soveltaminen alkoi 12.8.2026 (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/40).

PPWR ohjaa kaikkea pakkaamista kohti kiertotaloutta, sillä sen tavoitteena on edistää pakkausten ja pakkausjätteiden uudelleenkäyttöä, parantaa materiaalitehokkuutta ja kierrätystä sekä vähentää pakkauksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia (Tukes, i.a-a.). Käytännössä PPWR näkyy yritysten arjessa mm. seuraavasti: kierrätysmuovin vähimmäisosuutta pakkauksissa tulee lisätä, pakkauksille tulee uusia kierrätysvaatimuksia sekä säädöksiä kemikaalikuorman ja ylipakkaamisen vähentämiseksi (Sumi, 2026). Myös pakkausten merkintävaatimukset ja raportointivelvoitteet muuttuvat ja tarkentuvat. Muutokset astuvat voimaan vaiheittain ja tulevat näkymään kaiken kokoisten yritysten arjessa kaikilla toimialoilla. Tässä artikkelissa käsitellään aihetta erityisesti elintarvikeyritysten näkökulmasta.

Etelä-Pohjanmaalla toimivien ruoka-alan yritysten eli elintarvikkeiden ja juomien valmistajien (TOL 10-11) sekä elintarvikkeita jalostavien maatilojen on aikaisempaa paremmin tunnettava käyttämiensä pakkausten materiaalikoostumus, kierrätettävyysaste ja vaatimustenmukaisuuden taso. Erittäin tärkeää yritysten on tunnistaa, kuka toimitusketjussa on vastuussa pakkaukseen liittyvistä velvoitteista: yritys itse vai pakkauksen

valmistaja. Toimijarooli ratkaisee, kenellä on oikeudellinen vastuu pakkauksen vaatimustenmukaisuudesta ja siihen liittyvästä dokumentaatiosta (M. Hiipakka, henkilökohtainen tiedonanto, 28.5.2026).

PPWR on tuonut mukanaan myös laajentuneen pakkausten tuottajavastuun. Tuottajavastuulla tarkoitetaan, että pakkauksen markkinoille saattanut yritys on vastuussa pakkauksen jätehuollon ja kierrätyksen toteutumisesta siinä maassa, jossa pakkauksesta tulee jätettä (LVV, 2026). Tämä vaikuttaa esimerkiksi vientituotteisiin. Tuottajavastuu on lakisääteinen velvollisuus, joka koskee kaikkia yrityksiä koosta riippumatta. Tuottajavastuu on helppo hoitaa liittymällä tuottajayhteisöön (Tukes i.a.-b). Vuosimaksu määräytyy jätemäärän ja -lajin perusteella.

Esimerkki suomalaisessa kotitaloudessa syntyvistä elintarvikemuovipakkausjätteistä (kuva: Elina Huhta SEAMK, 2026).

Kartoitus osoitti: tietoisuus kasvaa, mutta arki haastaa varautumista

Euroopan unionin osarahoittamassa ja SEAMKin koordinoimassa PAPPA – PArempia Pakkauksia ja PAkkausratkaisuja-hankkeessa alkukesästä 2026 tehtiin sähköinen kartoitus, jossa selvitettiin maakunnan pienten ruoka-alan toimijoiden pakkausten ja pakkausosaamisen nykytilaa sekä tietoa tulevista muutoksista. Kartoitukseen saatiin 44 vastausta. Vastaajista yli kolmannes oli elintarvikeyrityksiä ja muut vastaajat

elintarvikkeiden raaka-aineita tuottavia tai elintarvikkeita jalostavia maatiloja.

Vastaukset osoittavat, että tietoisuus pakkausmurroksesta on jo herännyt toimijoiden keskuudessa, mutta käytännön varautuminen on monessa yrityksessä vielä alkuvaiheessa. Tämä on merkittävää, sillä muovi on vastausten perusteella yleisin pakkausmateriaali ja enemmistö yrityksistä pakkaa tuotteensa käsin. Vastaajista 61 % tiesi, että PPWR tuo muutoksia elintarvikepakkausten lainsäädäntöön. Samalla yli puolet vastaajista arvioi, ettei vielä tiedä riittävästi, mitä PPWR käytännössä edellyttää yrityksiltä. Vastauksissa näkyi myös jonkin verran vastahakoisuutta uusia EU-säädöksiä kohtaan.

Myös tuottajavastuu nousi esiin selkeänä tiedontarpeena, josta viestimiseen tulee panostaa. Vastaajista 39 % ei tuntenut tuottajavastuuta lainkaan, vaikka se koskee myös pieniä elintarvikeyrityksiä ja elintarvikkeita jalostavia maatiloja.

Pakkauskehittämistä hidastavat erityisesti kustannukset, ajanpuute ja sääntelyn epäselvyys. Lisäksi monessa yrityksessä pohditaan, miten realistista ja kannattavaa muutoksiin ryhtyminen on pienillä tuotantomäärillä ja rajallisilla resursseilla. Jopa 84 % vastaajista koki, ettei pakkausasioiden kehittämiseen ole riittävästi aikaa. Pienissä yrityksissä muut arjen kiireelliset tehtävät menevät usein edelle, jolloin pakkauskehittäminen jää helposti vähemmälle huomiolle.

Tuloksissa nousi esiin myös se, millaista apua yritykset tarvitsevat seuraavaksi. Yritykset kaipaavat selkeää tietoa erityisesti PPWR:n keskeisistä vaatimuksista, tuottajavastuusta ja pakkausmerkinnöistä. Lisäksi tarvitaan käytännönläheisiä työkaluja, esimerkkejä ja selkeitä etenemismalleja, joiden avulla pakkausasioita voi viedä eteenpäin pienissäkin yrityksissä ilman, että kokonaisuus jää yksittäisen yrittäjän oman tulkinnan varaan.

PAPPA-hanke kokoaa tiedon käytännön askeliksi

PAPPA – PArempia Pakkauksia ja PAkkausratkaisuja -hankkeessa yrityksiä autetaan valmistautumaan pakkausmurrokseen mahdollisimman käytännönläheisesti. Hankkeen tavoitteena on vähentää pakkausmuutoksiin liittyvää epävarmuutta ja vahvistaa eteläpohjalaisten mikro- ja pk-kokoisten elintarvikeyritysten sekä elintarvikkeita jalostavien maatilojen valmiuksia tehdä perusteltuja ja tuleviin vaatimuksiin sopivia pakkausratkaisuja.

Hankkeen tarkoituksena ei ole ratkaista pakkausasioita yritysten puolesta, vaan auttaa yrityksiä hahmottamaan, mistä kannattaa aloittaa. Monelle pienelle toimijalle PPWR-kokonaisuus voi tuntua yhtäkkiä liian raskaalta ja vaikeasti lähestyttävältä. Siksi PAPPA-hankkeessa pakkausmurrosta pilkotaan pienempiin osiin: mitä yrityksen on hyvä tietää nyt, mitä kannattaa selvittää seuraavaksi ja miten muutoksiin voi varautua vaiheittain.

Syksyllä 2026 hankkeessa käynnistyvä PPWR-työpajasarja pureutuu uuteen pakkaus- ja pakkausjäteasetukseen erityisesti mikrokokoisten elintarvikeyritysten ja elintarvikkeita jalostavien maatilojen näkökulmasta. Työpajoissa asetusta käsitellään yritysten arjen kautta ja käytännönläheisesti. Miten PPWR

koskettaa yritystämme? Mitä PPWR tarkoittaa pakkauksissamme? Kenellä on vastuu pakkauksista? Mitä pitää tehdä seuraavaksi?

Työpajasarjan lisäksi hankkeessa järjestetään keskustelutilaisuuksia ja muita käytännönläheisiä kohtaamisia, joissa yritykset voivat nostaa esiin omia kysymyksiään ja jakaa kokemuksiaan muiden samankokoisten toimijoiden kanssa. Tämä on tärkeää, koska pienissä yrityksissä pakkauskehittäminen ei tapahdu erillisessä kehitysosastossa, vaan usein saman yrittäjän tai pienen tiimin arjen keskellä.

Hankkeessa laaditaan myös kestävän pakkaamisen tarkistuslista yritysten tueksi. Tarkistuslistan tavoitteena on tarjota selkeä työväline omien pakkausratkaisujen arviointiin. Sen avulla yritys voi käydä läpi esimerkiksi pakkausmateriaalit, merkinnät, kierrätettävyyden, tuottajavastuun ja seuraavat kehittämiskohdat ilman, että koko pakkausmurros täytyy ratkaista kerralla.

Artikkeli on laadittu osana PAPPA – PArempia Pakkauksia ja PAkkausratkaisuja -hanketta. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama ja saanut EU:n maaseuturahoitusta Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskukselta.

Elina Huhta ja **Jasmine Erkkilä**
Kestävät ruokaratkaisut
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Lähteet

Artikkelin jäsentelyssä ja kielenhuollossa on hyödynnetty tekoälyä (GPT-5.6 Sol).

Eurooppa-neuvosto. (2024). *Pakkaukset.* https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/packaging/#0

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/40. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj/fin

Lupa- ja valvontavirasto (LVV). (2026). *PPWR täsmentää pakkausten tuottajan määritelmää – mitä yrityksen tulee tietää?* https://lvv.fi/-/ppwr-tasmentaa-pakkausten-tuottajan-maaritelmaa-mita-yrityksen-tulee-tietaa-

Sumi Oy. (2026). *PPWR – pakkaus- ja pakkausjäteasetus*. Haettu 23.6.2026, https://sumi.fi/ppwr

Tukes. (i.a-a.). *Pakkaukset ja pakkausjätteet.* Haettu 22.8.2026, https://tukes.fi/kemikaalit/pakkaukset-ja-pakkausjatteet

Tukes. (i.a-b.). *Tukes Kampus: Tuottajavastuu.* Haettu 25.8.2026, https://kampus.tukes.fi/mod/scorm/player.php?a=89&currentorg=articulate_rise&scoid=178&sesskey=zAFvq62EHz&display=popup&mode=normal